

Van Nijnattens sportveld-beheerteam van voorbije jaren: toen was geluk heel gewoon...
Van Nijnatten: "Sportveldonderhoud kan tegenwoordig iedereen met de technieken en machines die voorhanden zijn, dat vind ik jammer. Vroeger had je vakkennis nodig om sportvelden te onderhouden en was je op jezelf aangewezen."

Toen was geluk heel gewoon

Tips en trucs van oude rotten uit het vak

De bal ligt aan de voeten van zowel de Utrechtse sportveldbeheerder Arie Miltenburg als Kees van Nijnatten, opzichter bij de gemeente Moerdijk. Zij hebben zo'n beetje alles wel gedaan op het gebied van sportveldonderhoud en kijken nergens meer van op. Wat tips, wijsheden en nostalgie van oude rotten in het vak.

Auteur: Karlijn Raats

Sinds wanneer bent u sportveldbeheerder?

Miltenburg: "Sinds 1 april 1977 en dat is geen grapje. Ik beheer meer dan vijftig sportvelden, waarvan tien kunstgrasvelden."

Van Nijnatten: "Sinds 1997 ben ik opzichter bij de gemeente Moerdijk en daarvoor werkte ik ook al een hele poos bij de gemeente Klundert - nu hoofdkern van gemeente Moerdijk. Als opzichter ben ik niet alleen verantwoordelijk voor het openbare groen, de bomen en 33 sportvelden - waarvan drie kunstgrasvelden, maar ook voor zaken als riolering, straatlantaarns en verkeersborden."

Werk is hobby?

Miltenburg: "Ja. Vooral het leiding geven aan de andere sportveldbeheerders bij het oplossen van cultuurtechnische problemen. Maar ook het samenwerken binnen een team, waarbij luisteren en overleggen belangrijk is. Twee of drie mensen weten meer dan één!"

Van Nijnatten: "Sportveldonderhoud kan tegenwoordig iedereen, met de technieken en machi-

nes die voorhanden zijn, dat vind ik jammer. Vroeger had je vakkennis nodig om sportvelden te onderhouden en was je op jezelf aangewezen. Toen was mijn werk echt mijn hobby. Nu wordt alles voorgedrukt door bemonstering en aannemers of adviesbureaus die zich gespecialiseerd hebben in sportvelden."

"Vroeger had sportveldbeheer nog een bepaalde romantiek over zich. In de zomer zetten we een grote tractor naast het veld van waaruit we een gigantische slurf de sloot ingooiden. Een pomp zorgde dat het water aan de andere kant naar boven werd gehaald en via een beregeningsbuis naar de sproeiers liep. Dan zag je zestien sproeiers bezig op een veldhelft, prachtig om te zien. Het veld werd dan wel heel nat gemaakt zodat we een dag of tien niet hoefden te sproeien. We deden in die tijd ook geen bemonsteringen om erachter te komen wat een veld nodig had, maar bekeken die velden met boerenverstand:

"Graszode met de hand uittrekken is beter dan de beluchter inzetten"

Arie Miltenburg heeft in zijn vak alles al gezien en gedaan. Hij raakt nergens meer van onder de indruk. Op zijn dooie gemak poseert hij voor Fieldmanager met een sigaret in zijn hand en een markante hoed op zijn bol.

we keken naar het grasveld en deden vervolgens op zicht een schatting van wat een veld nodig had. Bij ons draaide dat negen op de tien keer erop uit dat we kalkamonsalpeter moesten toedienen - dat is een meststof met veel stikstof - en daarvan werden de velden mooi groen. Ook hadden we in 1985-1986 een eigen beluchtingsmachine gemaakt, toen die nog niet op de markt was. We hadden de machine met snijschijven uit niets opgebouwd. Daarmee konden we prima bezanden en slepen voor goede afwatering en beluchting. Prachtig was dat, om zelf iets te maken dat werkt."

Was vroeger alles beter?

Van Nijnatten: "Nee, dat kan ik nu ook weer niet heel erg zwart-wit zeggen. Nu zijn er veel mechanische apparaten, die hun voordeel bewijzen. Vroeger zette je bijvoorbeeld chemische middelen in tegen onkruid. Met een machine als de weedeg kun je voor 90 procent het onkruid verwijderen. Die kant willen we ook op hier bij de gemeente; zo min mogelijk chemische middelen gebruiken. Je ontkomt er ook niet meer

aan om techniek in te zetten. Velden zijn namelijk zwaarder belast dan vroeger, want er zijn meer spelers. Vroeger kwam het voor dat er weken in het seizoen niet op werd gespeeld. Tegenwoordig moet je plannen om iedereen überhaupt te kunnen laten trainen. Door de hoge speelintensiteit lijdt een veld meer. Dan zijn de mechanische apparaten noodzakelijk om een veld in conditie te houden. Dat zouden we met onze handmatige zelfredzaamheid niet meer kunnen bolwerken." "Maar wat me wel opvalt, is dat er nu ineens allerlei ziektes en schimmels zijn op sportvelden. Die waren er vroeger minder, dat weet ik zeker. Ik heb naast dit werk een eigen boomkwekerij en heb tien jaar bij een boomkweker gewerkt

"Bemonsteringen en adviesbureaus kauwen alles voor"

voordat ik sportveldbeheerder werd. Maar ik kan me evenmin herinneren dat er zoveel ziektes in bomen bestonden als tegenwoordig. Zo was er toen nog helemaal geen sprake van de kas-

tanjemineermot en de kastanjebloedingsziekte. Waarom ik denk dat ook sportvelden meer last hebben van ziektes en schimmels? Ik denk dat dat komt omdat de mens de natuur zo heeft gemanipuleerd naar zijn eigen wensen, dat het groen erg is verzwakt en een lagere weerstand heeft gekregen tegen ziektes."

Wat zijn uw tips als doorgewinterde sportveldbeheerder?

Miltenburg: "We hebben op eigen houtje proeven gedaan met bijvoorbeeld ontwatering. Externe experts dat soort problemen laten oplossen kan ook, maar die mensen komen vaak uit de theorie. Op zelfonderzoek uitgaan vind ik wel altijd beter."

"Soms leg ik bij ontwateringproblemen grof zand op de drain en leg daar de graszode weer op terug. De graszode trek ik daarbij wel met de hand iets uit elkaar: van een zode van 40 centimeter maak ik 50 centimeter. Hierna bezand ik. Het heeft sowieso mijn voorkeur om een dikke graszode met de hand uit te trekken dan een beluchtingsmachine in te zetten. Als je het

“Door de hoge speelintensiteit zijn machines nodig om het veld optimaal te houden”

probleem handmatig oplost, hoef je een aantal jaar niet meer terug te komen op die plek, want het probleem is duurzaam opgelost. Met de beluchter zitten de graszoden binnen een paar maanden weer toegedrukt, zodat je weer opnieuw moet beluchten. Bij doelgebieden en de middenstip strooi ik bij regenachtig weer ook altijd ‘peper en zout’; zand dus. Hierdoor blijft gras niet plakken in de modder op de grond. Natuurlijk wordt het veld op die plekken wat kaler, maar in verhouding blijft het een stuk groener dan wanneer ik dat niet doe. Dit doe ik ook nog steeds met de schop.”

Van Nijnatten: “Mijn tip voor maaierwerkzaamheden is de kooimaaier. Dat is beter dan sportvel-

den maaieren met de cirkelmaaier. Een cirkelmaaier slaat het gras af; een kooimaaier snijdt het gras af. Bij afsnijding is het maaibeeld mooier en netter. Bovendien verspreidt de kooimaaier de afgesneden grasresten en gooit ze niet in ruggetjes op het veld, zoals de cirkelmaaier. Ik gebruik de cirkelmaaier echter wel twee keer per jaar, wanneer er ‘pijlen’ in het veld staan. Dat wil zeggen dat gras in zaad gaat schieten. Het gras in dan grof en taai en krijgt een kooimaaier er dan niet meer vanaf gemaaid.”

Persoonlijke voor- of afkeur voor een veldsoort?

Miltenburg: “Grassmaster-velden zijn kwalitatief de beste velden van Nederland. Maar ze hebben wel uitgebalanceerd onderhoud nodig. Wij hebben hier Grassmaster-velden liggen die acht jaar oud zijn. Groot voordeel van deze velden is dat je er slidings op kunt maken zonder dat er polletjes ontstaan, omdat de vezels voorkomen dat

de spelers pluggen meenemen. En dat er minder enkelbrekers, ofwel sleufjes, in het veld ontstaan. Belangrijkste is dat je ervoor zorgt dat de vezels goed rechtop blijven staan, want je kunt geen pluggen vervangen.”

Van Nijnatten: “Ik ben persoonlijk geen voorstander van kunstgras. Voor een beheerder is daar al helemaal geen uitdaging in te vinden. Een keer per week moet je zo’n veld slepen tegen mosvorming en om de rubberkorreltjes weer op hun plek te krijgen. Vanaf het moment van aanleg hebben ze al een eigen afwatering. De drainage spuit je, net zoals bij een natuurgrasveld, twee à drie keer per jaar door en *that’s it*. Als groenman zeg ik: “Dit heeft niets meer met groen te maken. Er is totaal geen kennis of vakmanschap meer nodig om zo’n veld te onderhouden, iedereen kan het. Voor mensen met een hoveniersopleiding is deze ontwikkeling niet zo leuk.”

Van Nijnatten: “De mens heeft de natuur zo gemanipuleerd naar zijn eigen wensen, dat het groen erg is verzwakt en een lagere weerstand heeft gekregen tegen ziektes.”

Miltenburg: “Externe experts dat jouw problemen laten oplossen kan ook, maar die mensen komen vaak uit de theorie. Op zelfonderzoek uitgaan heeft mijn voorkeur.”